

ADMINISTRATĪVO TIESĪBU APAKŠNOZARE

BŪVNICĪBAS LIKUMĀ REGLAMENTĒTĀ ATBILDĪBA

*Mg. iur., Mg. sc. ing. Ināra Ziemele,
Biznesa augstskolas „Turība”
studiju programmas “Juridiskā zinātne” doktorante, Latvija*

Ievads

No 2014. gada 1. oktobra spēkā ir jaunais Būvniecības likums¹, kura mērķis saskaņā ar Būvniecības likuma anotācijas² 1. sadaļas 2. punktu ir definēt būvniecības speciālistu un būvvaldes atbildību. Kā akcentēts Būvniecības likuma anotācijas 1. sadaļas 4. punktā Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumos Nr. 500 „Vispārīgie būvnoteikumi” (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) noteiktas būvniecības procesā iesaistīto personu tiesības un pienākumi un būvspeciālistu atbildība³. Patlaban Latvijas tiesās tiek skatītas vairāk nekā 40 civillietas, kas saistītas ar Zolitūdes traģēdiju. Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā tiek skatīta Zolitūdes traģēdijas krimināllieta⁴. Kopš jauno būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu spēkā stāšanās ir pagājuši vairāk nekā divi gadi, un atbildība joprojām ir nozīmīgs jautājums būvniecībā.

Ikvienas sabiedrības un valsts dzīves neatņemama prasība ir kārtība un stabilitāte. Bez uzvedības noteikumu nostiprināšanas nav iespējams uzlabot cilvēku dzīvi un darbību. Līdz ar to tieši normatīvie akti ir atzīti par demokrātiskas valsts oficiāli nostiprinātu sabiedrības uzvedības noteikumu kopumu⁵. Ir pienācis laiks izvērtēt būvniecības jomā 2014. gada 1. oktobrī spēkā stājušajos normatīvajos aktos noteikto būvniecības procesā iesaistīto būvspeciālistu un amatpersonu atbildību, kā arī apskatīt, kā šie normatīvie akti tiek pildīti praksē, vai ir izdarīts pietiekami, lai noteiktu un definētu katras būvniecības procesā iesaistītās personas atbildību.

Darba mērķis ir apkopot informāciju, kā tiek izprasta Būvniecības likumā noteiktā būvniecības speciālistu un būvvaldes amatpersonu at-

bildība, un vai šī amatpersonu atbildība īstenojas praksē.

Darbā izmantota vēsturiskā metode, retrospektīvi analizējot likumdevēja gribu jaunā Būvniecības likuma tapšanas laikā, sistēmiskā, analītiskā un salīdzinošā metode, izpētot, analizējot un apkopojot publikācijas par temata jautājumiem, normatīvajos aktos reglamentēto atbildību būvniecībā un praksē esošo situāciju.

Izvirzīto mērķu sasniegšanai darbā apskatīti izvirzīto pētāmo jautājumu reglamentējošie un spēkā esošie normatīvie akti, publikācijās un interneta resursos pieejamā informācija, kas publicēta līdz 2017. gada 6. jūnijam. Pētījuma ietvaros iegūtā informācija ir apkopota un analizēta, pamatojoties uz to, izdarīti secinājumi.

Atbildība būvniecībā

Autore jau iepriekš rakstā “Atbildība, kvalitāte un konkurētspēja ēku būvniecībā”⁶ (turpmāk – Raksts) ir apskatījusi un apkopojusi informāciju par būvspeciālistu un amatpersonu atbildību, tāpēc šajā pētījumā šis temats netiks plaši analizēts. Kopš Raksta publikācijas līdz šā raksta sagatavošanai atbildības regulējums būvniecībā nav grozīts.

Būvniecības likums nosaka šādu kompetenci attiecībā uz būvniecības procesa uzsākšanu un piesaistīto personu izvēli:

- Zemes īpašnieks atbild par būvniecības uzsākšanas tiesiskumu, ja tiek būvēta tam piederoša būve. Zemes īpašnieks ir atbildīgs arī par būvprojekta izstrādātāja, būveksperta, būvdarbu veicēja un būvuzrauga izvēli. Savukārt, ja uz zemes gabala atrodas citam piederoša būve, būves īpašnieks atbild par būvniecības uzsākšanas

tiesiskumu. Tāpat būves īpašnieks atbild par būvprojekta izstrādātāja, būveksperta, būvdarbu veicēja un būvuzrauga izvēli⁷. Piemēram, ja būve pieder publiskai personai, tad par lēmumu pieņemšanu par jaunas būves būvniecību un par esošas būves pārvaldīšanu ir atbildīga kāda no pašvaldības vai valsts iestādēm, kas ir arī atbildīga par plānošanu, projektēšanu un uzturēšanu⁸. Zemes vai būves īpašnieks ir atbildīgs par piesaistīto būvspeciālistu izvēli, to kvalifikāciju un to darbības radītajām sekām.

- Būvprojekta izstrādātājs ir atbildīgs par būvprojekta apjoma un satura atbilstību pasūtītāja, likuma un citu normatīvo aktu prasībām, kā arī par autoruzraudzību;

- Būvdarbu veicējs ir atbildīgs par normatīvo aktu prasību ievērošanu būvlaukumā un būvdarbu rezultātā tapušās būves vai tās daļas atbilstību būvprojektam un pasūtītāja, šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām, kā arī par normatīvo aktu prasībām atbilstošu būvizstrādājumu izvēli un to iestrādes tehnoloģiju;

- Būvuzraugs ir atbildīgs par visa būvdarbu procesa uzraudzību kopumā, kā arī par to, lai būve vai tās daļa, kuras būvniecības laikā viņš pildījis savus pienākumus, atbilstu būvprojektam, pasūtītāja un normatīvo aktu prasībām;

- Būveksperts atbild par ekspertīzes atzinuma saturu un tajā ietverto secinājumu pamatotību⁹. Tātad, būvprojekta izstrādātājs, būvdarbu veicējs, būveksperts ir atbildīgi par savas darbības radītajām sekām, bet būvuzraugs ir atbildīgs par visa būvdarbu procesa uzraudzību kopumā.

Inženierzinātne ir raksturojama ar apzinātumu, pamatīgumu, iespējamību, konkrētību un pieredzi¹⁰. Inženiera (būvspeciālista) profesijas īpatnība nosaka, ka jāpieņem lēmumi, kas saistīti ar riska situācijām, niansēti izvērtējot katru riska situāciju. Tā ir sabiedriski nozīmīga profesija, ar sabiedriski nozīmīgām vērtībām un pienākumiem, kuru kontekstam ir jāsasaucas ar pieņemtajiem lēmumiem¹¹. Katram būvniecības dalībniekam ir noteikts atbildības apjoms, par kuru tas ir atbildīgs, kā arī katrs būvniecības dalībnieks ir tiesīgs kontrolēt pārējo būvniecības dalībnieku veiktās darbības un ierosināt būvspeciālistu būvprakses sertifikāta apturēšanu vai anulēšanu, ja tie būvdarbu laikā neveic tiem noteiktos pienākumus¹². Katram būvspeciālistam niansēti jāizvērtē ne tikai sava darbība, bet arī pārējo būvspeciālistu rīcība.

Būvniecības nozarē būvuzrauga ieguldījums un būvuzraudzība kļuvusi par galveno kompetences centru objektu realizācijas procesos, kas

no būvuzrauga prasa augstāka līmeņa kompetenci un proaktīvo pozīciju problēmu risināšanā. Laba būvuzraudzība ir vienīgais instruments, kas ļauj kompensēt nozares sistemātiskās problēmas – sliktus projektus, zemākās cenas principa iepirkumus un zemo projekta realizācijas kultūru kopumā. Tas viss prasa no būvuzraudzības profesionālismu un sistemātisku darbu, strādājot būvlaukumā un ar dokumentiem. Būvuzraudzība kā tāda varbūt nav nepieciešama tikai 3 procentos gadījumu no Latvijā realizēto būvju apjoma, jo nav daudz tādu būvnieku, kuru rakstura galvenā iezīme ir atbildība un kuri labi pārzina likumus. Būvuzraugam likumā ir noteiktas funkcijas: pirmkārt, kvalitātes kontrole; otrkārt, atbilstības būvnormatīviem kontrole; treškārt, darba izpildes atbilstības tehniskajam projektam kontrole, kā arī būvuzraugam jākontrolē apjomi un materiālu atbilstība. Tas viss, protams, ir arī būvnieka pienākums, bet praksē pierādījies, ka bez papildu kontroles no būvuzrauga puses tiek izpildītas tikai minimālās likumā noteiktās prasības, turklāt tās bieži vien interpretējo¹³. Kā jau iepriekš konstatēts, būvuzraugs ir atbildīgs par visa būvdarbu procesa uzraudzību kopumā un līdz ar to jāsecina, ka būvuzraugam ir visplašākais pienākumu apjoms, kā arī būvuzraugam ir jābūt kompetentam izvērtēt visus būvobjekta realizācijas posmus un procesus.

Arhitektiem un autoruzraugiem ir jārēķinās ar prasību nodrošināt konstrukciju nestspēju. Kvalitatīva autoruzraudzība ir būtiska, lai arhitekts un būvkonstrukciju projektētājs zinātu par visām atkāpēm vai izmaiņām būvprojektā. Visām būvniecības procesā iesaistītajām personām ir jānodrošina uzticams un kvalitatīvs būvniecības process, lai novērstu ēku sabrukšanu un citas traģiskas situācijas, kas radušās to darbības vai bezdarbības rezultātā. Lai samazinātu neatbilstības projektēšanas un būvniecības procesā jāņem vērā ne tikai kvalitātes principi un projektēšanas prasības, bet arī jāpievērš uzmanība būvniecības procesā iesaistīto būvspeciālistu un personu darba kultūrai, pienākumu sadalei, kontrolei, komunikācijai un kompetencei¹⁴. Tas ir svarīgi, jo būvkonstrukciju projektēšana satur daudzas nenoteiktības, no kurām dažas ir acīmredzamas un dažas tādas, par kurām daudzi būvkonstruktori varbūt nemaz neiedomājas. Nenoteiktības var iedalīt divās kategorijās: nejaušības vai gadījuma, kas saistītas ar veiksmi un nejaušību, un epistēmiskām, kas saistītas ar zināšanām. Nenoteiktības satur vairākus avotus: laiks, statistiskas robežvērtības, modeļu

robežvērtības, nejausība un cilvēciska kļūda. Būvkonstrukciju projektēšanas noteikumu ievērošana var izslēgt nenoteiktības, kuras var radīt nejausības, statistiskas robežvērtības, laika ietekme un modeļu robežvērtības. Nenoteiktības, kuras radušās cilvēciskas kļūdas rezultātā, varētu izslēgt pielietojot kvalitātes kontroles metodes kā profesionālapskate vai būvkonstrukciju pārbaude, kuru veic cilvēks vai cilvēku grupa ar kvalifikāciju, kas līdzvērtīga veiktā darba autora kvalifikācijai¹⁵. Ņemot vērā to, ka katrs būvspeciālists var izvērtēt ne tikai savu darbību, bet arī pārējo būvspeciālistu rīcību, šādai citu būvspeciālistu darbības izvērtēšanai vajadzētu kļūt par ikdienas sastāvdaļu, bet jāņem vērā arī tas, ka cita būvspeciālista darbību ir iespējams niansēti izvērtēt tikai cilvēks vai cilvēku grupa ar kvalifikāciju, kas līdzvērtīga izvērtējamā būvspeciālista kvalifikācijai.

Būvvalde ir atbildīga par ēku būvniecības procesa kontroli un tiesiskumu noteiktā administratīvajā teritorijā, bet Būvniecības likuma 6.¹ panta pirmās daļas 1. punktā minētajos gadījumos par būvdarbu kontroli un tiesiskumu ir atbildīgs Būvniecības valsts kontroles birojs (turpmāk – Birojs)¹⁶. Biroja viedoklis par būvvalžu un Biroja inspektoru atbildību ir, ka, pirmkārt, atbildība ir darītājam, otrkārt, vērtētājam un treškārt – kontrolētājam. Šāds princips jāsauglabā arī tad, ja tiek konstatētas problēmas. Gadījumos, ja kontrolētājs ir kaut ko palaidis garām koruptīvu darījumu dēļ, ir jābūt ļoti bargam sodam. Ja kaut kas palaists garām liela informācijas apjoma vai citu līdzīgu iemeslu dēļ, nevajadzētu inspektoru īpaši vainot, jo, pirmkārt, atbildība ir darītājam. Cerēt, ka visas neatbilstības diagnosticēs būvvaldes, ir aplami¹⁷. Tiek pieņemts, ka pati būvniecības industrija ir atbildīga par konstrukciju drošību un būvniecības kontrolei ir tikai jāpārbauda, vai būvniecības industrija ir uzņēmusies šo atbildību¹⁸. Būvvalde pamatā ir atbildīga par būvniecības procesa kontroli un tiesiskumu, savukārt pati būvniecības industrija ir atbildīga par konstrukciju drošību, jo, pirmkārt, atbildība ir darītājam.

Par pārkāpumiem būvniecībā paredzēta gan administratīvā, gan kriminālatbildība. Administratīvā atbildība iestājas par pārkāpumiem, ja pēc to rakstura saskaņā ar spēkā esošajiem likumiem nav paredzēta kriminālatbildība¹⁹. Par patvaļīgu būvniecību, kā arī citiem būvniecības noteikumu pārkāpumiem iestājas administratīvā atbildība. Šie pārkāpumi ir noteikti Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk –

LAPK) 152. pantā, piemēram, būvdarbu veikšana bez būvatļaujas, patvaļīga būvniecība, būves izmantošana pirms tās nodošanas ekspluatācijā, būvniecību un būves ekspluatāciju reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpšana, kuru neievērošana var negatīvi ietekmēt būves konstrukciju nestspēju vai noturību, būvdarbu veikšana bez būvuzņēmēja vai būvētāja civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas, atbilstības novērtēšanai pakļauto reglamentētās sfēras būvizstrādājumu pielietošana būvniecības procesā bez atbilstības apliecinājumiem. Par iepriekš minētajiem pārkāpumiem saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. pantu uzliek naudas sodu²⁰. Jāņem vērā, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā var uzsākt ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, – no pārkāpuma pārtraukšanas dienas, bet saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37. panta pirmo un ceturto daļu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeidz, ja deviņu mēnešu laikā no administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanas dienas nav pieņemts lēmums par soda piemērošanu. Savukārt saskaņā ar likumprojekta “Administratīvo pārkāpumu procesa likums”, kas iesniegts izskatīšanai Saeimā²¹ un 2014. gada 13. novembrī pieņemts pirmajā lasījumā²², 112. panta piektajā daļā noteikto, administratīvā pārkāpuma procesu būvniecības jomā varēs uzsākt ne vēlāk kā divu gadu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Salīdzinot ar esošo LAPK redakciju, likumprojekta tālāka virzība izskatīšanai un pieņemšanai Saeimā palielinātu iespēju saukt pie atbildības par administratīvajiem pārkāpumiem būvniecībā kā arī piemērot noteikto naudas sodu ilgāku laika periodu, kas ilgtermiņā veicinātu patvaļīgas būvniecības un citu būvniecības noteikumu pārkāpumu skaita samazināšanos, jo būtu mazāka iespēja izvairīties no atbildības īsā noilguma termiņa dēļ.

Kriminālatbildība paredzēta par būvdarbu turpināšanu, kad tie ir apturēti, trešās grupas būvēs vai daudzdzīvokļu ēkās, un par celtņu, tiltu, ceļu pārvadu un citu būvju būvniecības normu pārkāpšanu, ja rezultātā sabrukusi būve vai tās daļa un iepriekš minētās darbības izraisījušas divu vai vairāku cilvēku nāvi²³. Palielināts sods par būvniecības noteikumu un ugunsdrošības noteikumu pārkāpumiem, ja to rezultātā iet bojā cilvēki. 2014. gada 25. septembrī Saeima pieņēma grozījumus Krimināllikumā, kas paaugstina atbildību par būvniecības un ugunsdrošības noteikumu pārkāpšanu, ja to rezultātā bojā gājuši

vismaz divi cilvēki. Līdz grozījumu pieņemšanai smagākā sankcija par būvniecības noteikumu pārkāpšanu paredzēja brīvības atņemšanu līdz 4 gadiem, tagad – līdz 8 gadiem, arī atņemot tiesības uz noteiktu nodarbošanos vai tiesības ieņemt noteiktu amatu līdz 10 gadiem. Līdz grozījumu pieņemšanai nebija noteikts konkrēts brīvības atņemšanas termiņš par ugunsdrošības noteikumu tīšu pārkāpšanu, tagad tas ir līdz 3 gadiem. Turklāt, ja šādā gadījumā izraisīta vismaz divu cilvēku nāve, par ugunsdrošības noteikumiem atbildīgā persona sodāma ar brīvības atņemšanu līdz 8 gadiem, atņemot arī tiesības uz noteiktu nodarbošanos vai ieņemt noteiktu amatu līdz 10 gadiem²⁴. Ir palielināts sods par būvniecības noteikumu pārkāpšanu, nosakot gan brīvības atņemšanu, gan tiesību atņemšanu uz noteiktu nodarbošanos vai tiesības ieņemt noteiktu amatu.

Atbildība būvniecībā praksē

Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS (turpmāk – PROVIDUS) norāda, ka joprojām nav pilnīgas skaidrības par visām procesā iesaistīto pušu atbildībām un pienākumiem, jo nereti būvniecības procesā iesaistīto personu atbildības pārklājas, piemēram, būvdarbu vadītāja un būvuzrauga. To varētu risināt, ja atbildīgā ministrija Ekonomikas ministrija (turpmāk – EM) sniegtu skaidrojumus, tai skaitā vizuālu shēmu veidā. Arī Latvijas Būvinženieru savienība norāda, ka atbildības jautājums būvniecībā joprojām nav sakārtots un ir jābūt precīzi definētai visu procesa dalībnieku – pasūtītāju, attīstītāju, projektētāju, būvvalžu un tehnisko noteikumu izsniedzēju, būvekspertu, būvnieku un būvuzraugu atbildībai²⁵. Arī EM uzskata, ka būvniecības procesā iesaistīto atbildību nepieciešams definēt skaidrāk. Lai to panāktu, jāveic daudzi grozījumi dažādos normatīvajos aktos²⁶. Saistībā ar atbildību būvniecībā ir izstrādāts jauns noteikumu projekts “Vispārīgie būvnoteikumi” VSS-353²⁷. Noteikumu projekta 1. sadaļas 2. punkta 5. apakšpunktā ir norādīts, kādi profesionālie pienākumi ir būvspeciālistiem – būvprojekta vadītājam, būvprojekta daļas vadītājam, atbildīgajam būvdarbu vadītājam, būvuzraugam, kā arī noteikti pienākumi ieceres un būvprojekta izstrādātājam, galvenajam būvdarbu veicējam un būvuzraudzības veicējam. Ir skaidrs, ka praksē būvniecības procesā iesaistīto personu atbildība pārklājas, piemēram, būvdarbu vadītāja un būvuzrauga, kā arī nav precīzi definēta visu būvniecības procesa dalībnieku atbildība, un EM strādā, lai būvniecības procesā iesaistīto atbildību definētu skaidrāk.

Lai veicinātu būvniecības procesa uzraudzību un informācijas apriti par būvniecības dalībnieku profesionālās darbības pārkāpumiem, ieviesta Būvniecības informācijas sistēma, kas ietver būvniecības procesam un tā kontrolei nepieciešamo informāciju un dokumentu apriti starp publiskās pārvaldes, kontroles institūcijām un būvniecības dalībniekiem, kā arī ietver informāciju par būvniecības procesa uzraudzību un informāciju par būvniecības dalībniekiem un to profesionālās darbības pārkāpumiem (Būvniecības likuma 24. panta pirmā un otrā daļa). Jautājumā par būvniecības kvalitātes uzlabošanu, ieviešot kontroles sistēmu, Latvijas Pašvaldību savienība norāda, ka ir nepieciešams veikt būtiskus grozījumus normatīvajos aktos, gan Būvniecības likumā, gan būvnoteikumos, jo joprojām ir aktuāls jautājums par atbildību sadali starp būvspeciālistiem. Latvijas Pašvaldību savienība šī gada sarunās ar EM kārtējo reizi ir aktualizējusi jautājumu par būvinspektoru trūkumu pašvaldībās un nepieciešamību kompleksi risināt šo jautājumu, jo nav iespējams efektīvi veikt būvniecības tiesiskajā regulējumā paredzētos pienākumus. Tāpat arī Būvniecības informācijas sistēmas ieviešana prasa no pašvaldībām jaunus cilvēku un finanšu resursus²⁸. Pēc Zolitūdes traģēdijas par jaunā Būvniecības likuma virszedumu tika pasludināta būvju drošība. Tās pārbaude jau tā prasa ne mazums laika, kas, zinot būvvalžu noslodzi, ir liela greznība, bet ar Būvniecības informācijas sistēmas parādīšanos laika kļūvis katastrofāli par maz. Nu par realitāti kļuvusi situācija, ka Būvniecības informācijas sistēmas uzdevumu izpilde drošības jautājumus nobīda otrajā plānā, jo lielākā daļa darba laika tiek veltīta tieši formalitātēm. Rodas situācija, kad likuma burts tiek ievērots pretrunā tā būtībai. Katra minūte, kas pavadīta Būvniecības informācijas sistēmā, kādam speciālistam tiek atņemta no reālas projektu kvalitātes pārbaudes. Un jau tagad būvvalžu darbinieki ir tik noslogoti, ka nespēj pietiekami detalizēti pārbaudīt projektus un inspektēt būvniecības procesus būvlaukumos, bet nākotnē arī šis laiks vēl vairāk tiks tērēts Būvniecības informācijas sistēmai, t. i., birokrātijas apmierināšanai. Laika trūkums inspektoriem liek pārāk daudz paļauties uz projektētāju kvalifikāciju un godaprātu un būvvaldēm algot speciālus darbiniekus, kas nodarbotos tikai ar Būvniecības informācijas sistēmu. Taču arī tas izrādījās tikai daļējs problēmas risinājums. Pirmkārt, tāpēc, ka jau tagad lielākajā daļā būvvalžu nav nokomplektēta personālsastāva. Piemēram,

Kocēnu, Valkas un Alūksnes novada būvvaldes jau gadiem strādā bez arhitektiem, jo nav nemaz tik viegli atrast speciālistus, kas būtu gatavi uzņemties šādu atbildību par piedāvāto atlīdzību un nenormēto darba laiku. Otrkārt, lai strādātu ar Būvniecības informācijas sistēmu, nepieciešama pieredze gan lietvedībā, gan arī izpratne par tikai būvniecībai raksturīgiem procesiem²⁹. Lai gan Birojs pilda savus pienākumus un uzrauga būvniecības drošumu savas kompetences ietvaros no 2014. gada 1. oktobra, PROVIDUS uzskata, ka šis ir bijis vienīgais uzdevums, ko EM līdz šim ir paveikusi, rūpējoties par ikviena indivīda drošību. No masu medijos publicētās informācijas PROVIDUS secināja, ka pašvaldības vēl joprojām nezina kā piemērot Būvniecības likumu un to pavadošos normatīvos aktus. Dažādās pašvaldībās Būvniecības likuma piemērošanas prakse veidojas dažādi un joprojām pašvaldībām nav skaidrības par to, kad beidzas to kompetences tvērums (attiecībā uz publisko ēku) un kad par ēkas būvniecības procesa kontroli atbild Birojs. Daudzās pašvaldībās trūkst būvinspektoru, kas īstenotu Būvniecības likumā noteiktos pienākumus, tādejādi radot risku, ka esošie būvinspektori pārslodzes dēļ nevar īstenot visas Būvniecības likumā un to pavadošajos normatīvos aktos noteiktos pienākumus. Šāda situācija rada drošības apdraudējumu un nedrošas būvniecības risku. EM nav arī izstrādājusi politikas dokumentu, nosakot prioritātes un analizējot esošo praksi, kā arī nav izstrādāts metodiskais materiāls, kas atvieglotu normatīvā regulējuma piemērošanu un vienveidīgas prakses veidošanos. Šie visi iemesli veicina haosu, dažādas prakses nostiprināšanos pašvaldībās un vājina būvniecības procesa drošuma uzraudzību³⁰. No vienas puses – ir ieviesta Būvniecības informācijas sistēma, lai veicinātu būvniecības procesa uzraudzību un informācijas apriti par būvniecības dalībnieku profesionālās darbības pārkāpumiem, bet, no otras puses – jaunā sistēma darbojas formāli un noslogo būvvalžu darbiniekus tā, ka tie nespēj pietiekami detalizēti pārbaudīt projektus un inspektēt būvniecības procesus uz vietas būvlaukumos, kā arī lielākajā daļā būvvalžu nav nokomplektēta personālsastāva, kas varētu paveikt visus būvvalžu kompetencē esošos pienākumus. Šāda situācija rada drošības apdraudējumu un nedrošas būvniecības iestāšanās risku.

EM rīcību un paveikto, pilnveidojot būvniecības tiesisko regulējumu, ar mērķi novērst traģēdiju atkārtotās iespējas, it īpaši, apzinot vājākas vietas un meklējot labākos risinājumus būvniecī-

bas procesa uzlabošanā, Latvijas Pašvaldību savienība vērtē kā lēnu un neefektīvu, kaut arī šobrīd ir izstrādāti vairāki būvnormatīvu grozījumi. Tajā pašā jautājumā Latvijas Būvinženieru savienība uzskata, ka nav radīti priekšnoteikumi būvprojektu un būvobjektu kvalitātes uzlabošanai, kvalitāti regulējošo normatīvu sistēma praktiski nav pilnveidota, kā arī vēl nav realizēta kvalitātes kontroles sistēma, kura balstīta uz visu būvniecības dalībnieku atbildību precizēšanu. Latvijas Būvinženieru savienība arī norāda, ka ir jāsakārto atbildību sistēma katrā iespējamā pārrāvuma vai saskares punktā, definējot atbildību būtību – par ko atbild, ar ko atbild, kā atbild, cik ilgi atbild³¹. Lai radītu priekšnoteikumus būvprojektu un būvobjektu kvalitātes uzlabošanai, kvalitāti regulējošo normatīvu sistēma jāpilnveido, kā arī jāprecizē būvniecības dalībnieku atbildības sistēma, kas ir jādefinē katrā iespējamā pārrāvuma vai saskares punktā, definējot atbildību un tās būtību. Kā minēts iepriekš, EM ir uzsākusi darbu pie būvniecības procesā iesaistīto atbildības skaidrākas definēšanas.

Jāpiemin, ka kaut arī uzņēmums “Re&Re” bija galvenais būvuzņēmējs “Maxima Zolitūde” projektā, gada laikā pēc Zolitūdes traģēdijas tas saņēmis valsts un pašvaldību pasūtījumus vismaz 11 miljonu eiro apmērā³². Situāciju nākotnē varētu mainīt Ministru kabineta noteikumi “Būvkomersantu klasifikācijas noteikumi”, kas stājās spēkā 2016. gada 16. aprīlī. Kā norāda EM, klasifikācijas mērķis ir būvniecības nozares profesionālās vides sakārtošana publiskā finansējuma iepirkumos, izveidojot atklātu, skaidru sistēmu būvdarbu veicēju profesionālās pieredzes, finansiāli ekonomisko spēju un ilgtspējas novērtēšanai un piemērošanai būvdarbu iepirkumos. Būvuzņēmumu klasifikācija uzsākta ar 2017. gada 1. maiju. Klasifikācija nodrošina iespēju, ka tikai labākie un zinošākie būvuzņēmumi iegūs tiesības būvēt sarežģītas būves, savukārt nepieredzējušie vai jaunie uzņēmumi sāks ar vienkāršu būvju būvniecību, bet nav rasts efektīvs risinājums, lai novērstu situāciju, kad būvdarbus veic būvuzņēmums, kurš lielāko daļu no pienākumiem uztic apakšuzņēmumiem. Noteikumos ietvertā būvkomersantu (būvētāju) klasifikācija tiek veikta trīs kritēriju grupās: profesionālās darbības, finansiāli ekonomiskajos, kā arī ilgtspējas kritērijos. Būvuzņēmumiem atkarībā no rezultāta 15 kritēriju vērtējumā tiks piešķirta viena no 5 klasēm, savukārt atkarībā no nodarbināto speciālistu profesionālās darbības sfērām un uzņēmuma realizētajiem projektiem tiks atzīta

uzņēmuma kompetence konkrētu būvdarbu veidu veikšanā³³. Būvuzņēmumu klasifikācija būvdarbu veicēju profesionālās pieredzes, finansiāli ekonomisko spēju un ilgtspējas novērtēšanai un piemērošanai būvdarbu iepirkumos noteikšanai nodrošinās iespēju, ka tikai labākie un zinošākie būvuzņēmumi iegūst tiesības būvēt sarežģītas būves, savukārt nepieredzējušie vai jaunie uzņēmumi sāks ar vienkāršu būvju būvniecību. Diemžēl nav rasts efektīvs risinājums, lai novērstu situāciju, kad būvdarbus veic būvuzņēmums, kurš lielāko daļu no pienākumiem uztic apakšuzņēmumiem.

Tiek uzraudzīta arī būvniecības procesā iesaistīto ekspertu kvalifikācija. EM norāda, ka Vispārīgajos būvnoteikumos ir noteikts, ja būvniecības dalībnieki vai būvniecību kontrolējošās institūcijas konstatē būvprojekta neatbilstību normatīvo aktu prasībām, tiem ir pienākums ziņot EM un attiecīgajai sertificēšanas institūcijai par būvspeciālista pārkāpumiem. Šāds pienākums ir arī būvprojekta ekspertam, ja tas ir sniedzis negatīvu atzinumu par būvprojektu. Vispārīgie būvnoteikumi arī nosaka, ka, veicot būvniecības kontroli, kriminālprocesa virzītājam, būvniecības dalībniekiem un kontrolējošām iestādēm ir pienākums informēt EM un sertificēšanas institūciju par iespējamiem būvspeciālista profesionālās darbības pārkāpumiem, kas radījis vai var radīt apdraudējumu cilvēku dzīvībai, veselībai un videi. Savukārt atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. oktobra noteikumiem Nr. 610 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” sertificēšanas institūcijai ir pienākums profesionālās uzraudzības ietvaros izskatīt šādu saņemto informāciju. Latvijas Būvinženieru savienība uzskata, ka jau pati likumdošanā paredzētā būvspeciālistu uzraudzības koncepcija ir kļūdaina, jo, konstatējot būvspeciālista nepietiekošo praksi, zināšanas un nepietiekamo pilnveidi, sertificēšanas institūcijām ir aizliegts sašaurināt būvspeciālista patstāvīgās darbības sfēras/jomas. Tātad izvērtēšanas komisijai ir divas alternatīvas – vai uzraudzības kārtībā šādas kompetences būvspeciālistam patstāvīgās prakses tiesības anulēt, apzinoties to, ka būvspeciālists var sekmīgi strādāt pirmās un otrās grupas objektos, vai akceptēt pilnā apmērā, apzinoties, ka ar savām zināšanām un kompetenci viņa darbības vai bezdarbības rezultātā var eskalēties būvobjekta avārijas³⁴. Iepriekš minēts, ka katrs būvspeciālists var izvērtēt ne tikai savu darbību, bet arī pārējo būvspeciālistu

rīcību un par iespējamiem cita būvspeciālista profesionālās darbības pārkāpumiem, kas radījuši vai var radīt apdraudējumu cilvēku dzīvībai, veselībai un videi, ir pienākums informēt EM un sertificēšanas institūciju. Šajā jautājumā Latvijas Būvinženieru savienība norāda, ka izvērtēšanas komisijai ir divas alternatīvas – vai uzraudzības kārtībā šādas kompetences būvspeciālistam patstāvīgās prakses tiesības anulēt vai akceptēt pilnā apmērā, apzinoties, ka ar savām zināšanām un kompetenci viņa darbības vai bezdarbības rezultātā var eskalēties būvobjekta avārijas.

Birojs ir pieņēmis ekspluatācijā 33 objektus un vēl 70 objektos notiek Biroja kontroles. Par šiem objektiem, kas ir sabiedriski nozīmīgi objekti, Birojs ir izdarījis pirmos secinājumus. Pirmkārt, atbildīgie būvdarbu vadītāji, atbildīgās būvkomersantu kompānijas, kuras ir atbildīgas par to, lai darbi būtu atbilstoši normatīvajam regulējumam, nespēj nodrošināt kvalitāti, kas tiek prasīta. Un galvenais, ko Birojs norāda, ir sistēmiska ģenerāluzmēģu nespēja vai nevēlēšanās uzņemties atbildību ar pieņēmumu, ka: “ziniet, visi citi ir atbildīgi – ēkas īpašnieks, būvuzraugs, projektētājs, tikai ne mēs kā būvdarbu veicēji”. Birojs norāda, ka tieši ģenerāluzmēģi nespēj nodrošināt objektos kvalitāti. Otrkārt, ir ārkārtīgi zema un vāja būvuzraudzības un autoruzraudzības kvalitāte. Birojs ir pieņēmis jau vairāk kā 30 administratīvus lēmumus attiecībā uz būvdarbiem objektos, taču neviens no šiem lēmumiem nav sekojis tādēļ, ka būvuzraugs būtu par to ziņojis, vai par to būtu ziņojis autoruzraugs. Biroja inspektoriem pašiem nākas šādus pārkāpumus konstatēt. Iespējams, problēmas pamatā ir zināšanu trūkums. Otrs faktors, ir interešu konflikta klātesamības iespēja – it kā pasūtītājs algo būvuzraugu, bet zemākās cenas princips būvuzraudzības pakalpojumos liek domāt, ka iespējams par šo darbu maksā kāds cits, kurš ir ieinteresēts slēpt arī attiecīgos defektus, protams, atklāti to neviens būvuzraugs nesaka, taču tas, ko Birojs redz, ir kļūdoši pārkāpumi būvobjektos, bet būvuzraudzība par to klusē³⁵. Jāatzīmē, ka vainas un soda vietā vispirms ir jābūt uzticamībai un atbildības kultūrai. To sasniegt var būt grūti, īpaši, ja cilvēki nevēlas uzņemties atbildību. Kaut atsevišķi būvspeciālisti ar atbildības sajūtu varētu pamanīt un informēt par noteiktām problēmām, bet ārējās birokrātiskās un kontrolējošās iestādes drīzāk apvalda nevis izraisa vēlmi aktīvi rīkoties. Ja būvspeciālistiem tiek teikts, kas jādara, bet, ja viņi pretī nesaņem atbildīgu attieksmi, tad ir zema iespējamība, ka viņi to uzņem-

sies arī paši³⁶. Ne tikai būvspeciālisti neziņo par citu būvspeciālistu kļūdām, arī būvvaldes neziņo par visiem kļūdaini iesniegtiem projektiem. Piemēram, arhitekti mēģina dažreiz pat ļoti centīgi pildīt visas prasības, un ja izveidojas diskusija ar arhitektiem, pastāv iespēja nonākt līdz rezultātam. Bet tas ir rets izņēmums. Par katru arhitekta kļūdu būtu jāziņo EM un Latvijas Arhitektu Savienības Sertificēšanas centram un par katru kļūdu būtu jāsaņem oficiāla rakstiska atbilde. Puse no projekta kļūdām veidojas likumu neievērošanas dēļ. Par tādiem arhitektiem un projektētājiem sertificēšanas institūcijām būtu jāpieņem lēmumi, bet ikdienā tas nenotiek. Un ir vēl viena lieta: arhitekti ļoti vieglprātīgi pārdo savu parakstu cilvēkiem, kuriem nav sertifikāta. Parakstās uz dokumentiem savu kolēģu vietā, kuriem nav sertifikāta. Piemēram, šādu projektu, kuru izstrādājis cilvēks bez sertifikāta, parakstījis speciālists ar sertifikātu, bet projektā viss ir salaists grīstē³⁷. Jāsecina, ka pienākumu informēt par būvspeciālistu kļūdām nepilda gan paši būvspeciālisti, gan būvvaldes. Kamēr būs šāda prakse, iespējams, par būvspeciālistu kļūdām neziņos ne paši būvspeciālisti, ne būvvaldes.

Latvijas tiesās tiek skatītas vairāk nekā 40 civillietas, kas saistītas ar Zolitūdes traģēdiju. Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā tiek iztiesāta Zolitūdes traģēdijas krimināllietā³⁸. Kamēr nav stājies spēkā tiesas spriedums krimināllietā, tiesas atziņas par atbildību būvniecībā apskatīt nevar.

Secinājumi

Nav pilnīgas skaidrības par visu būvniecības procesā iesaistīto pušu atbildību un pienākumiem, jo nereti iesaistīto personu atbildība pārklājas, piemēram, būvdarbu vadītāja un būvuzrauga atbildība. EM ir uzsākusi darbu pie būvniecības procesā iesaistīto personu atbildības skaidrākas definēšanas.

Zemes vai būves īpašnieks ir atbildīgs par pie-saistīto būvspeciālistu izvēli, to kvalifikāciju un to darbības radītājam sekām. Savukārt būvprojekta izstrādātājs, būvdarbu veicējs, būveksperts ir atbildīgi par savas darbības radītājam sekām, bet būvuzraugs ir atbildīgs par visa būvdarbu procesa uzraudzību kopumā. Būvuzraugs ir atbildīgs par visa būvdarbu procesa uzraudzību kopumā, un līdz ar to jāsecina, ka būvuzraugam ir visplašākais pienākumu apjoms, kā arī būvuzraugam ir jābūt kompetentam izvērtēt visus būvobjekta realizācijas posmus un procesus.

Katram būvspeciālistam niansēti jāizvērtē ne tikai sava darbība, bet arī pārējo būvspeciālistu rīcība. Šādai darbības izvērtēšanai vajadzētu kļūt par ikdienas sastāvdaļu, bet jāņem vērā arī tas, ka cita būvspeciālista darbību var izvērtēt tikai amatpersona ar atbilstošu kvalifikāciju. Tomēr jāsecina, ka praksē šāda izvērtēšana nenotiek. Pienākumu informēt par būvspeciālistu kļūdām EM un sertificēšanas institūciju nepilda gan paši būvspeciālisti, gan būvvaldes. Par pirmo liecina tas, ka Birojs ir pieņēmis jau vairāk nekā 30 administratīvus lēmumus attiecībā uz būvdarbiem objektos, taču neviens no šiem lēmumiem neizriet no būvuzrauga vai autoruzrauga ziņojuma, bet gan Biroja inspektoriem pašiem nākas konstatēt pārkāpumus. Būvvaldes norāda, ka par katru arhitekta kļūdu būtu jāziņo EM un Latvijas Arhitektu Savienības Sertificēšanas centram un būtu jāsaņem oficiāla rakstiska atbilde, bet ikdienā tas nenotiek. Kamēr būs šāda prakse, par būvspeciālistu kļūdām neziņos ne paši būvspeciālisti, ne būvvaldes, un jaunajos būvniecību reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktā atbildība un pienākumi praksē nedarbosies.

Ir ieviesta Būvniecības informācijas sistēma, lai veicinātu būvniecības procesa uzraudzību un informācijas apriti par būvniecības dalībnieku profesionālās darbības pārkāpumiem, taču jaunā sistēma darbojas formāli un noslogo būvvalžu darbiniekus tā, ka tie nespēj pietiekami detalizēti pārbaudīt projektus un inspektēt būvniecības procesus būvlaukumos, kā arī lielākajā daļā būvvalžu nav darbinieku, kas varētu paveikt visus būvvalžu kompetencē esošos pienākumus. Šāda situācija rada drošības apdraudējumu un nedrošas būvniecības risku.

Likumprojekta "Administratīvo pārkāpumu procesa likums" tālāka virzība izskatīšanai un pieņemšanai Saeimā palielinātu iespēju saukt pie atbildības par administratīvajiem pārkāpumiem būvniecībā, kā arī piemērot sodu ilgāku laika periodu, kas ilgtermiņā veicinātu patvaļīgas būvniecības un citu būvniecības noteikumu pārkāpumu skaita samazināšanos, jo būtu mazāka iespēja izvairīties no atbildības īsā noilguma termiņa dēļ.

Krimināllikumā ir palielināts sods par būvniecības noteikumu pārkāpšanu, paredzot gan brīvības atņemšanu, gan tiesību atņemšanu uz noteiktu nodarbošanos vai amatu ieņemšanu. Kamēr nav stājies spēkā spriedums Zolitūdes traģēdijas krimināllietā, tiesas atziņas šajā lietā par atbildību būvniecībā apskatīt nevar.

Atsauces

- ¹ Būvniecības likums. Pieņemts 09.07.2013., spēkā no 01.10.2014. Pēdējie grozījumi 23.11.2016. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=2585722>
- ² Būvniecības likuma anotācija. Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/E63607A94234F224C2257950003B5BB2?OpenDocument>
- ³ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi”, 1.6. apakšpunkts, spēkā no 01.10.2014. Pēdējie grozījumi 30.12.2015. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=269069>
- ⁴ LETA. Par katru Zolitūdes traģēdijā bojāgājušo maksās 100 000 eiro. 2016. Pieejams: <http://www.irlv.lv/2016/11/8/par-katru-zolitudes-tragedija-bojagajuso-maksas-100-000-eiro>
- ⁵ Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmata. Valsts kanceleja. Pieejams: <https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/23>
- ⁶ Ziemele I. Atbildība, kvalitāte un konkurētspēja ēku būvniecībā. Biznesa augstskolas *Turība* XVII Starptautiskā zinātniskā konference "Konkurētspējīgi uzņēmumi konkurētspējīgā valstī". 2016. Pieejams: <http://www.turiba.lv/f/Konference-2016.pdf>
- ⁷ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ⁸ Björnsson I. Holistic approach for treatment of accidental hazards during conceptual design of bridges – A case study in Sweden. 2017. Pieejams: <https://www.scopus.com>
- ⁹ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ¹⁰ Goldman S.L. Why we need a philosophy of engineering: A work in progress. 2004. Pieejams: <https://www.scopus.com>
- ¹¹ Ross A., Athanassoulis N. The social nature of engineering and its implications for risk taking. 2010. Pieejams: <https://www.scopus.com>
- ¹² Ziemele I. Atbildība, kvalitāte un konkurētspēja ēku būvniecībā. Biznesa augstskolas *Turība* XVII Starptautiskā zinātniskā konference "Konkurētspējīgi uzņēmumi konkurētspējīgā valstī". 2016. Pieejams: <http://www.turiba.lv/f/Konference-2016.pdf>
- ¹³ Lūse A. Būvuzraudzības jēga. Latvijas Būvniecība, 2016, Nr.5.
- ¹⁴ Ziemele I. Atbildība, kvalitāte un konkurētspēja ēku būvniecībā. Biznesa augstskolas *Turība* XVII Starptautiskā zinātniskā konference "Konkurētspējīgi uzņēmumi konkurētspējīgā valstī". 2016. Pieejams: <http://www.turiba.lv/f/Konference-2016.pdf>
- ¹⁵ Bulleit W.M. Uncertainty in structural engineering. 2008. Pieejams: <https://www.scopus.com>.
- ¹⁶ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”, 3. punkts. Pēdējie grozījumi 22.02.2017. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=269164>
- ¹⁷ Vaivare L. Riskus varam minimalizēt. Dienas Bizness, 2015, 26.03.2015. Pieejams: http://news.lv/Dienas_Bizness/2015/03/26/riskus-varam-minimalizet
- ¹⁸ Helsloot I., Schmidt A. Risicoaansprakelijkheid als vervanging van overheidstoezicht in de bouw? Renswoude, Crisislab. 2012. Pieejams: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/09/20/risicoaansprakelijkheid-als-vervanging-van-overheidstoezicht-in-de-bouw>
- ¹⁹ Ziemele I. Atbildība, kvalitāte un konkurētspēja ēku būvniecībā. Biznesa augstskolas *Turība* XVII Starptautiskā zinātniskā konference "Konkurētspējīgi uzņēmumi konkurētspējīgā valstī". 2016. Pieejams: <http://www.turiba.lv/f/Konference-2016.pdf>
- ²⁰ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss. Pieņemts 07.12.1984., spēkā no 01.07.1985. Pēdējie grozījumi 10.12.2016. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=89648>
- ²¹ Likumprojekts “Administratīvo pārkāpumu procesa likums”. Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/C09FFF1B23A17044C2257CDF0023B6DA?OpenDocument>
- ²² Likumprojekts “Administratīvo pārkāpumu procesa likums”. 12. Saeimas sēdes 13.11.2014. darba kārtības punkts LP0016_0. Pieejams: [http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/63ffd10760db6025c2257d9c0048fb19/\\$FILE/LP0016_0.htm](http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/63ffd10760db6025c2257d9c0048fb19/$FILE/LP0016_0.htm)
- ²³ Ziemele I. Atbildība, kvalitāte un konkurētspēja ēku būvniecībā. Biznesa augstskolas *Turība* XVII Starptautiskā zinātniskā konference "Konkurētspējīgi uzņēmumi konkurētspējīgā valstī". 2016. Pieejams: <http://www.turiba.lv/f/Konference-2016.pdf>
- ²⁴ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu

- labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ²⁵ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ²⁶ Vīte D. Kritiskie normatīvie akti būvniecībā. Latvijas Būvniecība, 2017., Nr.1.
- ²⁷ Noteikumu projekts "Vispārīgie būvnoteikumi" VSS-353. Izsludināts VSS 30.03.2017. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40422235>
- ²⁸ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ²⁹ Vīte D. Ko darīt ar būvatļauju, kas nemaz nav būvatļauja? Latvijas Būvniecība, 2016., Nr. 5.
- ³⁰ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ³¹ Turpat.
- ³² "De facto" Pēc Zolitūdes traģēdijas «Re&Re» saņēmis valsts un pašvaldību pasūtījumus par 11 miljoniem. 16.11.2014. Pieejams: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/zinju-analizi/zinas/pec-zolitudes-tragedijas-rere-sanjemis-valsts-un-pashvaldiibu-p.a106567/>
- ³³ Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Zolitūdes traģēdijas izgaismoto sistēmisko kļūdu labošana. 2016. Papildināts 14.11.2016. Pieejams: <http://providus.lv/musuvalsts/monitorings/4>
- ³⁴ Turpat.
- ³⁵ 900 sekundes. LNT. 08.08.2016. Autores teksta pieraksts.
- ³⁶ Coeckelbergh M. Regulation or responsibility?: Autonomy, moral imagination, and engineering. 2006. Pieejams: <https://www.scopus.com>
- ³⁷ Lūse A. Ķekavas Būvvaldē. Latvijas Būvniecība, 2016., Nr. 5.
- ³⁸ LETA. Par katru Zolitūdes traģēdijā bojāgājušo maksās 100 000 eiro. 2016. Pieejams: <http://www.irlv.lv/2016/11/8/par-katru-zolitudes-tragedija-bojagajuso-maksas-100-000-eiro>

Abstract

The new Construction Law and others Construction Regulations come into force on 01.10.2014. to define responsibility of construction specialists and institutions. Since then passed more than two years and responsibility of construction still is an important question in construction.

The aim of paper is to summarize information about how responsibility is working in practice. Research focuses on how responsibility which is regulated by the new regulatory enactments matches with situation in practice.

There are used methods of historical research, analysis, comparative analysis, systematic text condensation and theoretical method of research to investigate, analyse and summarize information of publications and regulatory enactments about responsibility and situation in practice.

The main conclusion shows that there is not clearness about responsibility of every person in construction and responsibility which is regulated by the new regulatory enactments is not properly working in practice.

Аннотация

Закон о строительстве и прочие строительные нормативные акты, вступившие в силу 01.10.2014., призваны определять ответственность специалистов и учреждений строительной сферы. Прошло уже более двух лет, но ответственность в строительной сфере по-прежнему остается важным вопросом.

Цель статьи – обобщить информацию о том, как ответственность работает на практике. Исследование фокусируется на том, как ответственность, которая регулируется новыми нормативными актами, сочетается с ситуацией на практике.

Автор приходит к заключению о том, что ясность в плане ответственности каждого из задействованных в строительстве лиц отсутствует и регулируемая новыми нормативными актами ответственность должным образом на практике не работает.